

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
s pošto prejemanja ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno tristop
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za obrambo narodnih pravic.

Grof Coronini

je sklical dne 6. t. m. svoje volilce v dvorano mestne hiše v Gorici, kjer jim je poročal o glavnih točkah svojega poslanskega delovanja ter jim razložil svoje misli o najvažnejših vprašanjih, koja se zdaj v državnem zboru in v delegaciji razpravlja. Grof Coronini je v tem oziru zares izgleden poslanec, pravi uzor vsega ljudskega zastopnika — in če se morda ne zlagamo prav v vseh stvareh z njegovimi nazorji, smo vendar ponosni na poslanca, katerega so zraven laških volilcev tudi vsi volilci naših slovenskih tigov in obrtniških krajev soglasno volili in koji povrača od vseh strani izkazano mu zaupanje z neumornim delovanjem v prospeli vsestranskih interesov naše lepe dežele. S čemer se je najbolje prikupil vsem svojim volilcem in vsem dejelanom sploh brez razločka narodnosti ali političnega mišljenja, je to, da hodi vedno ravna pota, ter se ne daje premotiti ni na desno ni na levo, da odkritosrečno in neustrašljivo zagovarja prave ljudske interese in da se ne ozira nikdar na ministersko klop, kadar treba ustati ali obsedeti, ampak da glasuje vedno po svoji vesti in po svojem popolnem prepričanju; pri tem je vsak čas pripravljen odstopiti, ako bi se težnje njegovih volilcev ne vjemale z njegovimi nazorji. Vsi poslanci niso taki, pa tudi mnogo jih ni, ki bi le približno tako ravnali, kakor grof Coronini; mariveč moramo obžalovati petožit, da so se gorisko-slovenski poslanci v najvažnejših političnih vprašanjih do zdaj še kaj malo brigali za mnenje in želje svojih volilcev, menda za to, ker je veliko teže vstreznati jim, kakor na rimenah ljudskega zaupanja uživati zladka jabelka, s kojimi se navadno obdarujejo pohlevno-vdani viadni glasovalci.

Toda pustimo to neušečeno razpravo za ugodnejšo priliko in čujmo, kaj poslanec grof Coronini razlagata svojim volilcem:

„Castiti gospodje!

Preteklo je nekoliko let, od kar sem imel čast, razlagati Vam na tem mestu svoje misli o važni zadevi, o kateri je imel takrat sklepati državni zbor. Po tem so bile nove volitve in novo izvoljeni parlament se ni pedal v prvih letih svojega obstoja s predmeti zadevajočimi splošne interese; kolikorkrat pa sem zagovarjal posebne interese naše dežele, bili so moji govorji tudi tu tako sprejeti, da sem smel misliti, da sem zadosta dobro tolmačil čute in želje večine tukajšnjega prebivalstva.

Zdaj pa bo imel naš parlament v kratkem rešiti razna tako važna vprašanja; zraven tega je tudi zvunjanji položaji zelo resen; za to čutim potrebo, željo in dolžnost, da v shodu poročam svojim čast. volilcem o svojem dosedanjem delovanju v državnem zboru, da razložim svoje misli o poprej omenjenih predmetih in da slednjič odgovorim na vprašanja ali interpelacije, — katere bi se mi utegnile staviti.

V ta namen sem povabil gosp. volilce k današnjemu shodu in pred vsem se jim prav toplo žahvaljujem, da so se tako uljudno potrudili, vstreči moemu vabilu.

Naravno je, da sem jih prosil, naj se zbero v tem mestu kot središči in glavnem kraji naše dežele; a kakor nisem nikdar zabil, da so me volila tudi druga mesta in trgovi te dežele, mej temi tudi oni se slovenskim prebivalstvom, za to se jih tudi pri tej priliki spominjam in skrbeti hočem, da to, kar želim brez razločka vsem svojim volilcem povedati, tudi oni pozvedo v svojem jeziku, budi da se v ta namen obrnem do uljudnosti naših domaćih listov, ali po drugem načinu.

Kot uvod naj smem še nekoliko besedi spregovoriti o svoji osebi.

Spominjam se, da sem v tej dvorani už enkrat rekel, kar zdaj ponavljam, da bi menil sramotiti svoje volilce in samega sebe, ako bi svoj glas prodajal. Menim, da s tem nisem škodoval interesom, koji so mi izročeni, in če bi me nekateri ne hoteli imenovati političnega moža, izrekam, da se prav rad odpovem temu naslovu; ker bi se mi zdelo, da je predrago plačen se zatajevanjem maksime, kojo sem

vedno gojil: da načela, po katerih se imajo ravnati dejanja vsakega poštenjaka v javnem življenju, se čisto nič ne razločujejo od onih, koja so v privatnem življenju splošno priznana.

Zato ne oddajam posebno v vseh važnejših vprašanjih nikdar svojega glasu, predno stvari resno ne pretresem, glasujem pa vedno le po svojem prepričanju; za to tudi, kakor nisem nikdar slepo hodil po sledu sedanjega ministerstva, mu tudi danes, karkoli ste vtegnili o tem slišati, ne delam povsod in po vsekem načinu opozicije, akopram moram priznavati, da vtegne biti tudi taka opozicija ugodna in opravičena, kadar gre za to, da se izpodrine ministerstvo, kojega delovanje se spoznava za absolutno pogubno.

Za to ne morem kaj, da sem večkrat primoran, n e reči na to, kar nam ministri predlagajo in odkritosrečno Vam povem, da mi ni to morda v posebno zadoščenje, ker spoznavam, da je onemu, ki vlada, potrebna veljavnost už zeló zmajena.

Prehajaje k posamezniu predmetom, s katerimi se bavimo v državnem zbornu in v njegovih delegacijah, mislim, da se moram najprej ustaviti pri zvunjanju vprašanja, katero nas sem ter tja, skoro bi rek, straši.

Pri tej priliki me žene spregovoriti nekoliko v obrambo našega ministra zvunanjih zadov, kateri zares ne zasluzi, da ga od mnogih strani tako hudo napadajo.

Mnogi se nad tem spodbikajo, da je Oger, kakor bi ne bila enakopravnost vseh državljanov in narodnosti zagotovljena po naših državnih osnovnih postavah. To pač ne more škodovati, da imamo en dejanski dokaz, kako vsakdo lahko dosega najviša in najupljivnejša mesta in da ni to prihranjeno enemu samemu privilegiranemu narodu.

Kdor je imel priliko, zasledovati in od bliže opazovati vedenje in postopanje grofa Andrássy-ja, mora, če hoče pravijoč soditi, priznati, da ni nikdar pozabil, da je minister celega cesarstva, ker ni nikoli prednosti dajal ogerskim posebnim interesom pred občno državnimi: Vsled tega pa ni zatajeval ljubezni in dolžnosti do svoje rojstne deleže, saj je bil prepričan, da ji ne more bolje vstreznati, nego pospešuje splošne državne koristi.

Už ko je nastopil svojo službo, vtemeljil je svojo politiko s tem, da se je odpovedal vsem pridobitvam, mariveč je začel ustanovljati in gojiti prijateljske razmere z vsemi sosednjimi državami in je ta svoj namen tudi dosegel, kakor nam jasno dokazujejo večkratni shodi dotednih vladarjev.

Toda v tem je moral prestati trdo skušnjo, ko je dozorelo orientalno vprašanje, katero už nad pol stoletja straši evropsko diplomacijo — in ko se je vuela vojna med Rusijo in Turčijo.

Znano je, kako različne čute so vneli in vzgojili ti dogodki med raznimi avstrijskimi narodi. Ene vzbuja krvesna sorodnost in omehčuje usmiljenje do kristianskih rodov, kojih osoda pod turško vladovo ni zavida vredna (ne verjamem, da jih vnema sočutje do Rusije in nje uprave); ti se zanimajo za napredovanje ruskega orožja, ker se nadejajo, da se zboljšajo razmere omenjenim, v turškem carstvu bivajočim ljudstvom; ti bi tudi kaj radi videli, da bi Avstrija z Rusijo potegnila.

Drugi so vtegnili želeti, da bi bila Avstrija zbranila ruskemu orožju prehod čez reko Prut postavši se sama na krmilo na grško-slovanskem poluotoku, da bi bilo potem tamkajšnje ljudstvo iz avstrijskih rok prejelo one dobrote, koje mu je Rusija obljubila.

Ta politika bi bila morda naj dostojnejša, raj primernejša starim avstrijskim tradicijam iz slavnih časov princa Evgenija Savojskega. Toda Avstrije bi bila morala biti pripravljena, potegniti meč in se postaviti ne samo zoper Rusijo, ampak najbrže tudi zoper zaveznike leta 1866; in da bi bila mogla Avstrija morda tudi računiti na pomoč Francoske in Angleške, bila bi vendar kolikor čudna toliko predzračna določba, zagnati se v velikanšk boj ter vzbuditi vojno, tako strašno in splošno, kakoršne ni videla Evropa od po-

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gospodski ulici blizu „treh krov“. — Trstu v tobakarnici „Via della sa-serma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadst. narodnina pa opravnosti „Soča“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nemotnim se narodnina zniža, ako se oglaše pri uredništvu.

četka sedanjega stoletja, in to v namen, da bi se bilo zabranilo bojevanje med Rusijo in Turčijo.

Toda prezirajo to, vemo, da obstoje močne stranke (in minister se more do neke meje na vse ozirati), katere z glasnimi demonstracijami zahtevajo, naj se Avstrija z oboroženo roko na stran postavi Turčiji ter njenou neodvisnost in celokupnost braniti; kolikor nam je občudovati vstrajno junashvo, s kojim so se vojaki polumeseca v bran postavili sovražnim napadom, ne bomo, da stvar trenčnim duhom premislimo, vendar za ta namen žrtvovati ni enega solda, ni ene kapljekrvi.

Pri tako različnih nazorih, koji izključujejo skorovska poravnava, ne morejo se razcepiljena mnenja v nobeni drugi točki strinjati, nego da se z modro neutralnostjo po mogočnosti ohranijo dragocene dobrote miru.

Ta politika je najnaravnejša, morda tudi najlažja in najpriprostejša. Toda ker smo uže večkrat videli, da se državniki niso držali naravne in priproste politike, in ker je bil grof Andrássy gotovo tudi v velikih skušnjavah, da bi jo bil popustil ter se lotil aktivnejše politike, menim, da je postal s tem vrlo zaslužen, ker se ni vdal. Znano nam je iz časnikov, da je nekdaj rek: „Začnite vojno, če hočete, a ja ne morem prevzeti nobene odgovornosti. Jaz vam nisem pokvaril položaja, da se danes lahko v boju spustite proti Rusiji v veliko ugodnejših razmerah, nego v začetku rusko-turške zapletke.“ In v tem ima popolnoma prav. Rusijo lahko imenujejo nezmagljivo, dokler so nje armade v lastnih mejah ter imajo eno boj brezkončne štepe: to nam je dokazal Napoleon I. s svojo veliko armado; ako bi se pa hoteli vzdigniti zoper vojske, katere je neprestano krvavo bojevanje na številu zeló oslabelo in koje so vtesnjene med Dunavom in Balkanskimi soteskami, mogli bi se najbrže nadejati srečnega uspeha.

Razun malo primerljev, je v naravi parlamenta, da se naklanja na mirovno politiko in za to menim, da ne grešim podpirajo sedanjem zvunjanju politiko in če za ono mirnico odgovornosti, katera zadeva vsacega posameznega poslanca, rečem še danes z grofom Andrássy-jem: „Naj se loti vojne, kdor hoče, jaz ne morem prevzeti nobene odgovornosti!“

Če bi se pa kdaj minister oglašil, ter bi od nas zahteval neizogibljivih žrtev, tolažila bi nas zavest, da smo vse poskusili, ker se strinja z našo dostojnostjo, da se odvrne nevarna eventualnost — in dovolili bi z mirnejšim duhom, česar bi v takem slučaju ne mogli odreči.

Dalje prih.

Vojna poročila.

Najvažnejša novica z bojišča je, da so Rusi dne 3. t. m. po nežnatnem boju poleg vasi Vrač Devna vzel mesto Sofijo; ta jako pomenljiv uspeh jih je stal samo 24 mrtvih.

Sofija (po bulgarski Sredce, Sredice) je v strategičnem in kupčinskem oziru za Carigradom najvažnejše mesto v evropski Turčiji. V tem mestu se stekajo ceste iz Stare Serbije, Bulgarije, Rumelije, Tracie in Makedonije. Zdaj šteje mesto okoli 24000 prebivalcev. Leta 1737 so bili Sofijo vzel Avstriji, a pozneje so imeli Bulgari vedno turške oblastnike. Turkoljubna „N. fr. Pr.“ pravi, da je zasedanje Sofije po vzetji Plevne največi uspeh, katerega so do zdaj Rusi v Evropi dosegli. Poselstvo tega velicega in obljudenega kraja odpira ruski vojski obširno in bogato polje za dobivanje živaha, zatorej ne bode več ruski armadi pomajnjivali hrane. Razun tega se bode osvojena Sofija pod rokami spretnih russkih inženirjev kmalo spremenila v orožarnico prve vrste; opiraje se na njo bodo mogli Rusi operirati proti Filippopolju in Adrijanopolju.“

Slopi pišejo zdaj turkoljubni časopisi vse druge, kakor v preteklem poletju pogum jim je vpadel, ker ni vse njih napeto hujšanje zoper močno Rusijo in pomagal.

Predno so Rusi Sofijo vzeli, bilo je več krvavih bojev, posebno junaško se je obnašal vojni oddelek Gurkove vojske pod generalom Veljaminovem, ki je bil sestavljen iz 5 bataljonov, 1 brigade, 6 topov in 1 brigade kavkazkih kozakov. 12 turških taborov prišelih iz Sofije s kavalerijo in 8 kanonu je prijelo ta oddelek in ga od treh strani oklenilo. Turki so prijemanili z naskokom. Prva brigada 31. divizije jih je pustila približati se na 50 korakov, je izstrelila in potem z bajonetom šla nad njem. Po kratkem boji, v katerem so Rusi vzeli eno zastavo, bili so Turki odbiti in pustivši 1000 mrtvih, pričeli so belati, pedeni od Rusov, kateri so v tej bitki zgubili 200 mrtvih in ranjenih. Ta boj je bil stijen, ker je general Veljaminov, dasi v kritičen položaj prišel ter brez vse pomoci. Turki zmogeli, s čemer je drugim vojnim oddelkom dal priliko svojo stvar nemoteno izvršiti.

Razni časopisi nam popisujejo strane težave ruskega prehoda čez Balkan. Vojaka, katera je prišla od Orhanja proti Čarjanu in od Vendeta proti Uzmurgatu in Ziljavu so morali gardni sapérji novo pot odpirati. V nočih od 21. do 25. decembra so dovršili pot, dovelj široko za devetfuntne kanone. Turki niso nicede opazili. Dne 24. decembra grozil je vihar s negrom delo uničiti ter je bila pot gladka ko steklo. Prve straže pod Rauchom so morale vsekati stopnje, da je bilo moč voziti kanone ter so prispele v 24. urah 8 verst (poldrugo miljo) daleč.

Dne 26. dec. zvečer pričeli so se Rusi pomikati raz gorsko slemo. Po klancih dolj je bilo mnogo težje hoditi, nego prej gori, ker je Balkan na južni strani zelo strm. Kanone so morali spuščati po vrveh od enega drevesa do drugega. Vozove za strelično so vozili prazne in mušicijo so nosili v rokah. Dne 27. decembra jele so se prve straže zbirati v Čurjanu. General Gurko je osobno nadzoroval prehod. Vsa kolona orhanjska je dospela v Čurjan še le 31. dec.; potrebovala je tedaj za 15 vrst dolg prehod 6 dni in noči, predno je bila kos neizmernim težavam. — Kolona Veljaminova, ki se je napotila od Vračeža, morala je še več težave premagati.

Poročila od oddelka generala Gurka hvalijo obnašanje Bulgarov mej prehodom ruske vojske čez Balkan pri Arab-Konaku. Brez pomoči Bulgarov bi bili Rusi teško čez Balkan prešli. V planjavi pod Sofijo se je uže 3000 Bulgarov pod orožje postavilo.

Angleški listi poročajo o begu mohamedanskega prebivalstva iz Sredca ali Sofije. Dva angleška doktorji sta prijezdila v Sofijo in povedala 27., da so Rusi na maršu od Taškesna. Uže 28. zjutraj je več kot 3000 Mohamedancev zapustilo mesto. Turki bi bili Sofijo požgali, predno so jo zapustili, ali pustili so v njej 7000 ranjenih in to jih je zadreževalo.

V Čarigradu zmešjava raste, zato so zdaj zopet enega, uže tretjega velicega poveljnika, Sulejmana, odstavili ali degradirali za podpoveljnika v Zlatici, glavno komando pa je dobil Reuf-paša. Ta je predlanskem boril se v Hercegovini.

Iz Belgrada se poroča 7. jan. Dvanajst sto rabičnih Srbov je sem pripeljanih bilo. Javna poslopja se v bolnice izpreminjajo. Vojska, ki je vzela Čarbrod, ne more zarad snega naprej.

Črnogorci so začeli, potem ko je premirje preteklo, mej katerem je 250 avstrijskih varovancev iz Bara izselilo se na ladije, zopet trdnjava barsko obstreljati. Mesto gori, trdnjava se neče še udati, Turki z morja z ladij streljajo na Črnogorce.

Pred nekaterimi dnevi je knez Nikola dobil novi rumunski red za junaštvo ter lastnoročno pismo kneza Karla, v katerem ta pravi: „Vsak Rumunc bode po sedaj to slavno znamenje nosil z večjim ponosom, kadar bode pomislili, da ono krasí tudi junaške prsi kneza črnogorskega.“

Iz a i s k e g a bojišča se poroča: Rusi će dalje ozek oklepajo mesto Erzrum. Vreme je tam sibirsko. Veliki knez Mihail in general Loris-Melikov sta prišla od Karsa v Deve-Bojun in ž njima 15 bataljonov in 12 oblegovanjskih kanonov. Vse je osupljeno in preplašeno. Zvezá med Erzerumom in Trapecantom je popolnoma pretrgana.

Ločnik, njegova narodnost in njegov župnik.

(Dalje.)

Gospod „Rusticus“ omenja, da so se v Ločniku prav trdovratno ohranile mnoge starodavne furlanske navade; mej drugim navaja, da v ločniški cerkvi še danes prepevajo zelo staro, furlansko božično pesem, katera se po svoji kmečki nježnosti posebno odlikuje. Na to odgovarjam, da se starodavne furlanske navade niso mogle ohraniti v Ločniku, ampak da so se k večemu tja zanesle, kajti še v začetku sedanjega stoletja je bilo v Ločniku skoro vs. slovensko; takrat se je v tamkajšnji cerkvi še pridigovalo, podnevalo in molilo po slovensko, kar nam najjasnejše to dejavjuje, da je župnik-dekan Kempfer, ki je v tisti dobi služboval, rabil v Ločniku slovensko evangelijsko knjige, katera se še zdaj v rokopisu hrani v farnem arhivu. Se le njegov naslednik Leonardis

(recte Lenardič iz Brd) kateri je leta 1822 zapustil Ločnik preselivši se kot škof v Trst, je začel pologoma uvajati furlansčino v ločniško cerkev, kjer se je pozneje čedelje bolj šopirila, dokler je za časa narodno malomarnega dekana Ivančiča, prednika, sedanjega v. č. gosp. dekana, slovenčino skoro popolnoma zadušila. Pred Ivančičem pa je ranji dekan Stibiel še zvesto čeval, da je ohranil ločniškim Slovencem pravičen delež poduka v njihovem jeziku. Mons. Štefan Kotrjančič, nekdanji kaplan ločniški, nam pripoveduje v Stibielovem životopisu, da je bila takrat v Ločniku pri prvi maši vselej slovenska, pri veliki maši pa furlanska pridiga, da je učil krščanski nauki prvi kaplan furlanske, drugi pa slovenske otroke, da je bila o shodi teh cele fare, to je veliki petek zvečer, veliko nedeljo popoldne in sv. R. Telesa dan pri veliki maši slovenska pridiga, kakor se je tudi način na cvetno nedeljo slovensko pel.

Od te dobe je minulo komaj 30 let in od Kempferjeve dobe, v koji je bilo še skoro vse slovensko, komaj 70 let — pa govoril naš „kmetič“ o starodavnih furlanskih navadah v Ločniku! Vidi se, da je mlad krščen.

In kar se tiče starodavne božične pesni, katero v mili furlansčini Ločnižanje prepevajo, verjemite, da je tako pedobna starodavni slovenski

„O čuje no, pastirki vi

Al' ste kaj slišali“

kakor so si sploh božične pesni vseh narodov jako podobne. Kaj bi ne bile, saj se sučejo vse okolo istega veličastno-nježnega predmeta. Sicer se pa posebno lepe pesni kaj rade prenašajo iz enega kraja v drugi, kder se potem za vselej vdomatijo.

Ali je po vsem tem še vedno tolik zločin, da je sedanji gosp. župnik, kateri je po „kmetičevem“ popisu z gora padel v ločniško vasico, da bi tu mirkalil, — ali je še toliko hudodelstvo, prašamo, da je zopet vvel slovensko pridigo — enkrat na mesec? Ali nema 400 in več ločniških Slovencev pravice, da slišijo enkrat na mesec božjo besedo v svojem jeziku? In podgorski sosedje, kateri spadajo tudi pod faro ter zahajajo pogostoma v Ločnik k prvi maši, ker ne morejo doma vsi hraditi k maši ob 10. uri — mari ne zaslužijo tudi ozi trohice božjega nauka v svojem jeziku? Če pomislimo slednjic, da je Ločnik sedež duhnačeljnika slovenske dekanije, katera šteje 15.600 duš, in med temi najmanj 12.000 Slovencev, je li po tem čudno, da se tu enkrat na mesec pri zgodnjih maših slovensko pridiguje? Veliko čudneje bi pač bilo, ako bi se ne.

O sedanjem gospodu župniku, rojenem Goričanu, nam je prav dobro znano, da ni ne napet, ni prenapet narodnjak in za to se nam ne zdi ni vredno ni potrebno, da bi niti z eno samo besedico zavračali semešno sumničenje Isončevega „kmetiča“, glede pa nanskavističnega apostolata na korist svete Rusije. To so bedarije naših nasprotnikov, katere ne razovedajo samo njihove prenapetosti, ampak so nam jasen dokaz njihove strastne zagrizenosti zoper vse, kar je slovensko ali slovansko.

Gospod župnik je v svoji pravicoljubnosti le deloma popravil, kar je njegov mlačni prednik Zanemaril; on je od starih pravičnih navad le najmanjši del zopet vvel, da bi vsaj nekoliko poravnal krivico, ki se je njegovim slovenskim faranom naklonila; on je zraven tega spolnil pravično željo nekaterih slov. občanov, kateri so ga, kakor iz zanesljivega vira vemo, za to prosili, daje je zadostil spoznani potrebi, pa žalibog le deloma — in slednjic je spolnil svojo sveto dolžnost in nič več nego to.

(Konec prih.)

Dopisi.

S Krasa, 4. januarja. (Izv. dop.) V kratkem namejava naš cestni odbor lotiti se dela na cestni črti Štanjel-Komen; zato je vredno, da kaj o tem spregovorim. Kakor navadno, tako ste tudi pri tej prički dve stranki. Vsaka bi hotela, naj bi šla cesta po nje dvorišči ne gledé na obdne koristi. Prva stranka želi, naj gre cesta od Kobiljegrave na Tomačevico, druga vleče svoj konec čez Gabrovico. Cestna črta čez Tomačevico na Komen bi bila gotovo daljša in na vsak način sterma. Šla bi bolj po nerodovitnih, viharjem izloženih krajin in bi koristila le Tomačevico. Naopak, cestna črta skozi Gabrovico bi ne imela toliko stermin, šla bi bolj po rodovitnih in zavetnih krajin; koristila bi vasi Gabrovici in celemu gornjemu Krasu. Da je istina, povev Vam, da so se v ta namen skupno 2. julija 1877. že s prošnjo obrnila županstva: Gabrovica, Avber, Skopo, Dutovlje, Kopriva in Tomaj na vel. dež. odbor. Tako so tudi vsi velici posestniki komenski obrnili se do dež. odbora in prosili, naj se jim, če se je že denar v to svrhu določil, pravična želja izpolni, ob enem se zavezujejo vse zemljišče, kjer bi cesta pobrala, brezplačno prepustiti. Gledé na občno željo celega gornjega Krasa, na prepravično tirjatev največih davkoplacalcev v občini komenskih itd. upati je, da bode vel. dež. odbor skrbel, da se bude cestna črta Komen-Štanjel čez Gabrovico odmerila. Dalje gledé tudi na to, da se mora na vsak

način cesta od Komna do Gabrovice razširiti, menim, da je omenjena poštena tirjatev že s tem opravičena, kajti če se dva voza mej Komnom in Gabrovico srečata, treba enega zapeljati, če je slučajno pri verzeli, v njivo ali pa zvrniti ga na zid. Da celo 2 para vilenjenih volov se težavno drug drugemuogneta, ker je zid na obeh straneh poti. Kolikokrat se pripeti, da se srečata 2 voza sena, eden se mora na vsak način prekučiti itd. Torej bi se z dodelanjem velekoristne črte Štanjel-Komen čez Gabrovico z enkratnim stroški dvojno koristilo! Upati je, tedaj, da se ne bode pri dež. odboru občna želja gornje kraške županstev itd. in velekorist ceste Komen-Gabrovica prezrla, kajti po tem takem bi morali misliti: kdor trka, temu se ne odpre, kar bi bilo zoper jasne besede sv. pisma. Š.

Z Boškega 5. januarja. (Izv. dop.) Nedavno sem bral jako zanimiv dekret naše slavne okrajne sodnije, spisan v klasično „ferdirbani kraški sprahi.“ Pa ker privoščim tudi Sočinim čitateljem, posebno onim, kateri se pečajo s primerjevalnimi jezikoslovnimi studijami, da se kaj nauče, odpisujem jim tukaj originalni spis:

„Ker se andla za zidalšče, katero dovoliti stoji Komuni, po postavi 7 aprila 1861 §. 27/9 stoji tudi zamo Komuni, obravnavati ogled enu povabiti zraven use mejače, ako bi bil eden sproti ima Komun skušati za poglihati, pa ce mogoce ne bi bilo, ima prosnika obervuti na praudarsko pot. Zatori smo odverni to prosno.“

Od c. kr. okrajne sodnije 7. Maja 1877.“

R..... l. r.

Ko sem ta odlok bral, razvedrilo se mi je hipomu v glavi, da sem koj ugani — — — kdo ugane, kaj sem ugani? Nu, kdo je oni gosp. R. iz Boške, o katerem je pred kratkem dopisnik Z. iz Kobarida poročal, da je Slovenec z dušo in telom: R+Osman, pa smo vkljup. Kako se to lepo strinja, častitelj in češčenec v najožji zvezi!

Le to mi ne gre prav v trdo butico, kaj ima prav za prav gosp. R. opraviti sè stvarni političnega pomena? kaj se ima vtikati v to, če izraze Slovan svojo radost, ker je zmagal bratovsko orožje, če hoče zaradi tega svojo hišo razsvetljevati ali karsibodi započeti, kar ne spada pod §§. kazenskega zakonika? kaj njega briga, če Peter ali Pavelj ali kdor kolik čitalnice postavno prepovedana, ali nemoralčna društva? Ka-li? In če bi bila, mari je gosp. R. poklican, da oskrbuje krajno policijo ali da nadzoruje izvršitev društvene postave?

Je-li se sploh g. R-u spodobi, da kuje pritožbe v zadevah, katere nejož z njegovimi službenimi opravili v nobeni dotiki? Jaz ne maram gosp. R-u nikakor krititi njegovih državljanških pravic, niti mu nečem motiti njegovega političnega mišljenja; zaradi mene se lahko brati s Turki, Kinezi ali Hotentoti; lahko snuje društva, kakoršna hoče, bodisi tudi „Schützenvereine“ samo to menim, da iste pravice, katere ima on, isto svobodo mišljenja, kojo on uživa, naj privošči tudi g. X.-u, kateri to, kar je in postavno sme biti — Slovan — ponosno kaže pred vsem svetom, zaradi tega pa nikdar ne brani g. R-u, če se mu ljubi in kolikor se mu ljubi turkofil. Živila svoboda! To je moje, to je menda tudi Xovo geslo, gospodu R-u pa še nekaj po hrbtnu visi iz Bachove dobe.

Slednjič oprostujem se staviti še nekatera splošna vprašanja: Kaj bi rekli Nemci, ako bi katera koli sodnija, postavimo na Koroškem, javila svoje razsodbe v surovem, popačenem jeziku, kakoršnega navadno govorē tamošnji neomikanci? Kaj si morejo ljudstvo, kaj si morejo više oblastnije misliti o uradniku, ki ima po svojem vzvišenem poklicu nad strankami stati, pa se strastno zaganja zoper može, zoper zarej, kateri se pogumno drže svojih principov in se neustrašljivo potezajo za pravice naroda, med katerim in za katerega živé in delajo? Kako morejo biti zavarovani pravni interesi v okraju, kjer glavna oseba, kateri je izročeno oskrbovanje pravosodja, cele dneve po strminah in pečinah strastno zverino preganja, mej tem ko važne pravde leta in leta na potprežljivem papirji odrešenika čakajo? Ali se da iz pravnega stališča opravičiti, da se v katerem okraji, kjer koli, v občno škodo razvija in šopiri zakotna pisaria? itd. —

Za danes naj zadostujejo vprašanja, če bo treba, dam o svojem času tudi jasen in razločen odgovor; komur bo po ušesih brenčal, naj se spomni starega pa resničnega pregovora:

„Iz steklene hiše ni varno, kamenje lučati.“

Q.

Iz Kozane. (Šola). — Še pred par desetletji nahajalo se je mnogo sicer poštenih slovenskih duš, ki so novovpeljane ljudske šole le sumljivo sprejemale. Pogostoma so se slišali ne čisto modrijanski pregovori: „Kmet je za kopati, ne za pisati in brati; moj stari oča neso ločili še od c, pa so mi vendar le po premožnje in še možnico križavnikov zapustili.“ Dandanašnji, mislim, da že zdavaj pod zeleno odojeno mirno sodnjega dne trobente pričakujejo vsi tisti sta-

ri očanci v škrlastih oprsnikih, katerim se je šola zdela rogata pošest ali vsaj otročja igrača. Veselo znamenje je, da naše slovensko ljudstvo samo hrepeni po šolskem podku, ni ga mu treba s palico vtepati. Mnogi se je pri nas na Goriškem v zadnjih letih za šole storilo, duhovščina in svetni učitelji v živo orjejo šolsko polje. Ce je pa šolski poduk povodi potreben, je pa še najbolj ob mejah, kjer se mora dušna trdnjava postaviti proti navajajočim tujim elementom.

Taka mejna pokrajina so naša Brda, v katera se laški kremlji vedno globlje in globlje zasajajo. Za Brda ima biti geslo slovenskih rodoljubov: Hitro rešiti, kar je še mogoče; vsako zakasnenje prouzroči nepopravljive izgube! Storilo se je sicer za Brda že nekaj, pa ne še dovolj. Še sedaj nemajo vse občine šol, med temi celo Kozana ne, ki šteje okoli 900 duš z 180^m za šolo sposobnimi otroci.

Kdor razmire kozanske le površno pozna, se mora res čuditi, da se dotedne oblastnije tako velike občine do sedaj še neso spomnile. Znano je splošno, da imajo Kozanjski, kakor Slovani vsi, poseben talent za drobno kupčijo; zato pa prebrodijo celi svet; sreča jih po zagrebških ulicah, vdobiš jih po ljubljanskih, graških in dunajskih trgih, poznajo jih malo da ne vse avstrijske pokrajine, kjer svojo kupčijo z južnim sadjem opravljajo. Kako potreben je šolski poduk kupcu, posebno pa takemu, ki na ptičju svoj posel opravlja, ni treba razkladati; in vendar naš briški London do sedaj še ni te sreče dosegel in, kakor se kaže, bo moral še dolgo nanjo čakati. Raznaša se nameč veste, da je višja šolska oblast Kozano razdelila pod dva šolska okraja, polovico pod Šmartno, polovico pod Vipolže. Ce se ta čudni „divide et impera“ vresniči, Kozana ne bude žela sadov šolske omike; bojim se pa, da postane tabor, po katerem bude hrumele prepri, razdor, če ne še kaj hujšega. Najbolj pametno in pravično bi tedaj bilo, da se tudi v Kozani ustanovi redna šola, saj menda kozanjski bankovci, ki so v okrajno šolsko denarnico zromali, tudi imajo cesarskega orla vtisnjene, in toliko plačajo, ko drugi. Jedenake pravice za vse! Živo priporočamo tedaj, da slavne šolske oblastnije to zadevo v resen pretres vzamejo in ubogemu, zapuščenemu ljudstvu, pred ko pred zaželeni šolski poduk oskrbijo.

Iz za Sveti gore. 5. januarja 1878. (Jzv. dop.) Sami smo krivi, da se nam uradije v tujščini. Ponosen je hraber vojak na rane, prejete v častnem boju; skeleča pa je rana, zadana od hinavškega nasprotnika, ki se mi roga, taje udarec. Celō nedolžnemu otroku zavre mlada kri, ako ga motiš, dražiš, potem pa se posmehuješ pravičnej nevolji. Sramota nad tako hinavo!

Veleizobraženi možje so v preteklih delegacijah izraževali tesnoščen strah, da bi severni Rus ne delal krivice narodnosti v sedanjem vojski pridobljenih deležlah, ter Avstrijo klicali na opreno zoper Rusa. Dalmatinski delegat je te vestne možake tolažil rekoč, da naj ne skrbē preveč za one Slovane, za katerih svobodo in blagor je zastavil Rus kri i blago, marveč skrbeti jim je, da se ne bodo godile krivice domaćim Slovenom v Avstriji. No! kaj se mu je odgovorilo? „Ne godi se jim nobena krivica, ne ureduje se jim v tujem jeziku!“ Na tak posmeh je težko dati miren odgovor.

Toda nikomur krivice! Možaki tresoci se pred krivico, katero bi utegnil Rus delati Bulgarom, ne morejo biti vedē krivčni nam! Gotovo ne! Mi sami smo krivi, ako uradnije na Slovenskem in Slovenscem pišejo italijanska in nemška pisma. Omenjeni prizor v vis. delegacijah je temu porok. Anti bi možje ne govorili kakor so, ko bi vedeli, kako se nam Slovencem uradije.

Slovenski možje! samega sebe spoznavati je človeku težko. Dajmo tedaj zahvalo možem, ki nam pomagajo izpravljati narodno vest. Drugič le spoznajmo lastno krivico in napako, ter storjen bo korak naprej. Tretjič predvarimo, kaj nam je storiti na dalje, da se zacelijo rane narodnosti.

Poslance smo odposlali, da bi naše potrebe razjasnovali, krivice odkrivali, ter tirjali pravico. Potrdo je se, pa kedo jim veruje?

Slovenski narod, ne pusti na cedilu svojih poslancev; podpiraj jih, da ne omagajo, da ne boš sam kriv krivic, ki se ti gode.

Imamo platično društvo za brambo narodnih pravic. To društvo ni mrtvo, ni samo na papirju; je čelo društvo, ki hoče braniti narodne pravice v meri, v kakoršnej ga podpira slovensko občinstvo.

Tedaj slovenski župani in vsi slovenski poštenski, ki imate opravek z raznimi uradnjami, na noge! Anti vendar ne bomo molče priznavali, da se nam ne uradije v tujščini. Možje! komur bodo še dohajala italijanska ali nemška pisma, naznanjajte to političnemu društву za brambo narodnih pravic. Ono bo rado nabiralo vse dotedne pozvedbe, je pri priložnosti porabilo, po okoliščinah oddalo kakemu slovenskemu poslancu, da državnemu zboru ali delegacijam pokaže, da se ne pritožujemo brez uzroka, da nismo budobni fanatici; ampak skromni ponizni ljudje, ki

tirjamo samo to, kar nam je obljudljeno in zagotovljeno in zapriseženo v državnih postavah.

Pomagajmo si, in pomagal nam bo Bog.

Iz Trsta. 4. januarja 1878.* (Izv. dop.) (Za novo leto. — Priznanje cesarjeve društva „Edinost“. — Tržaška in rojanska čitalnica. — Falimenti. — Tatvina.) Srečno novo leto voščim tudi jaz vsem vrlim rodoljubom in sploh Slovencem; Bog daj da bi se v novem letu marsikaj pri nas slabega zasukalo na boljše, ter da bi naše gibanje zopet postal tako krepko, v letu 1878, kakor je bilo pred 10. leti. Leta 1868, se je ves slovenski narod oglaševal po taborih, rodoljubna iskra vsplametila je, ves narod je navdušen turjal zedinjeno Slovenijo. A potem je zopet nastala mláčnost, katere smo deloma krivi sami, deloma pa pritisk od vladne strani. Vendar pa nas navdaja zdaj po 10. letih zopet neka navdušenost, kajti previdnost božja skrbela je za to, da je narodna ideja zadobila novega živila: začel je uža leta 1876 boj za osvobojenje naših bratov na jugu, južni in severni Slovani podajajo si roke na Balkanu in srca vseh pravih Slovanov bi jejo bolj urno, kajti vsak pravi Slovan postal je ponosen na to, da Slovan povsod brate ima. Kar se je le v pesnih prepevalo, postal je nakrat istina; solidarnost slovanska ni več sanjarja; uže brat za brate kri preliva in še borni kmetič na Slovenskem kresove vžiga na slavo zmagovalnemu slovanskemu orožju in zraven vsklikuje: „Živi naš neizmerni dom!“ To je torej, kar tolaži tudi nas Slovence, kakor skrajne stražnike slovanstva in kar nas sposobuje za nadaljnji teški boj! Pri takem stanju pa je naravno in najlepše voščilo za novo leto: „Bog daj, da v tem letu popolnoma zmaga slovansko orožje čez ljutega Turčina in da se zopet zasveti na sv. Sofiji v Carigradu sv. križ! Vse drugo pride po tem samo po sebi.

Posebno važno vest imam poročati gorškim Slovencem. Naše politično društvo „Edinost“ je, kakor sem vam o svojem času naznani, slovesno protestiralo proti izjavam italijanissimov tržaških v Rimu; ta čin je cesar sam pohvalil s posebnim reskriptom ter društvo „Edinost“ ukazal naznani svojo posebno zadovoljnost zarad te patriotične izjave. Kaj tacega se še dozdaj nij prijetilo nobenemu slovenskemu društvi in ker je društvo „Edinost“ glede programa in vedenja popolnoma solidarno z občnim slovenskim gibljem, je to znamenje, da naš vladar vendar pripoznava zvestobo Slovencev in da se v visokih krogih malo veruje ovdanom nemškutarjem in drugim, ki Slovance vedno črne kot nevezstega. Še več pa je ta izjava znamenje, da naši visoki krogi malo verujejo v prijateljstvo italijansko. Tam doli se nekaj kuha, in naši državniki so prišli, kakor se sliši, na sled nekemu posebnemu rovanju od strani Italijanske. No, dostikrat sem izrazil željo, da bi visoki krogi vendar enkrat spoznali, da ima Avstrija na Slovencih živo trdnjava proti širečemu se Italijanstvu. Kuže se, da si to mnenje počasi tudi navzgor dela pot. Prav tako. Le še več eneržije in jenjalo bode s časoma zdihovanje po Italiji tukaj na naši zemlji.

Tržaška čitalnica imela je 30. t. m. občni zbor, kateri je volil novi odbor. Bog daj, da bi vendar enkrat naša slovenska čitalnica to postala, kar bi imela biti: prvo shodišče Slovancov na slovenski zemlji. Vse drugače se zdaj giblje rojanska čitalnica, zadnji dan leta napravila je tako zabavo, da uže dolgo nij bil tako lepe in močno obiskane v Trstu. Nada je sploh, da postane v naši okolici zopet prav živahnno, bodisi v politični bodisi v socijalni zadevi.

Trst je prav nesrečno skleplil staro leto, nič manj nego 5 velikih in kakih 8 malih falimentov imeli so zaznamovati naši trgovci, vsled česar bodo letne bilance še žalostnejše, nego se je mislilo. Falirala je tudi čez 50 let stara trg. hiša A. Seiler & Comp., katera je v Gorici dobro znana, imajoča tam tovarno mijila in sveč.

Ce se kmalo reči ne zboljšajo, čule se bodo še druge katastrofe, mej tem pa se širi tatvina na tak način, da nij blago na vozji niti po dnevu sigurno. — Nij čuda, da trgovec želi, da bi se uže kmalo rešilo orientalno pitanje.

Politični pregled.

Družavni zbor je imel včeraj po božičnih počitnicah prvo sejo. Nagodbene postave pridejo na vrsto; dotedni odsek je nekda vše vse podlage rešil izvzemši one o dolgu 80 milijonov in o kvoti.

Dunajski ministri so imeli 8. t. m. posvetovanje, kojega glavni predmet je bilo odprtje državnega zboru; razpravljalni so pa tudi nekaterje osebne stvari, posebno o imenovanju novega banknega guvernerja in o premeščenji na mestnikov, grofa Taaffe-ja in Weber-ja.

*) Za prvo letobno številko prepozno prejeli. Op. urad.

Glavno dnevno vprašanje, katero najbolj glave beli vsem evropskim diplomatom in največ prostora zalega v vseh evropskih polit. listih, je ono o sklepanji miru med Rusijo in Turčijo. Obravnave zarad premirja so nekda vše v toku in sicer neposredno med glavnimi poveljniki ruski in turški. Iz vseh zadevnih poročil posnemiamo, da hoče Rusija dobro izkoristiti sijajne vspehe svojega orožja, koji so jo stali toliko junaške krv, toliko truda in neizmeruega trpljenja, pa zraven tega ogromne sote denarja. — Angleški lev je dolgo tulil in dražil, slednjič je vendar umaknil poželjivo tako ter svojega turškega varovanca na ceditu prisil. Vse kaže, da bo mogel močnji car ruski, kendar pride do tega, skleniti po vsem dostojo mirovno pogodbo — sebi in svojim narodom v slavo, osvobojeni raji v srečo in vsem Slovanom v popolno zadoščenje.

Italija je zgubila zadnje dni dva velika moža. 5. t. m. je umrl v Florenci slavni general in državnik Lamarmora. Rojen je bil leta 1804, ko je dorastel, stopil je v sardinsko vojsko, pozneje je bil vojni minister, poveljnik kora, ki se je vdeležil krimške vojske. Zvezza Italije in Prusije leta 1866 je njegovo delo. Poleg grofa Cavourja je on morda najbolj zaslužen za zedinjeno Italijo. — 9. t. m. je umrl v Rimu kralj italijanski Viktor Emanuel. Po njegovi smrti je bil za kralja proglašen njegov sin Humbert. Ta je potrdil vse dosedanje ministre.

Na Francoskem so občinske volitve v obče ugodne republikanski stranki.

Amerikanskih združenih držav kongres se danes snide in začne svoje letosnje delo.

Najnovejše vesti.

PETERBURG 10. jan. Iz Lovče se 9. januarja telegrafira oficijalno: Danes je ruski general Radecki ujet po trdovratnem boju vse turške vojsko pri Šibki soteski, t. j. 41 turških batalljonov, 10 baterij in en kavalerijsk polk. General Mirski je zasel Kazanlik. Skobelev vas Šibko.

Razne vesti.

Goriška čitalnica — napravi v letobnjem predpustnem času štiri plesne veselice in sicer: 1. v soboto 12. jan. plesna veselica. 2. v soboto 26. jan. plesna veselica. 3. v soboto 16. feb. velik. ples. 4. v soboto 2. marca pesna veselica. V nedeljo 6. jan. in pozneje vsako prosto soboto bodo plesne vaje z glasovirom. Vsi udeležniki teh vaj se prosijo, da k njim zahajajo v domačej obleki. Neudje se smej udeležiti plesnih veselic le z vstopnim listom. Vstopnice se bodo oddajale v omejenem številu pri odboru. Z vstopnimi listki vpeljani gostje se morajo pred začetkom plesa ravnatelju veselice predstaviti. Začetek je vselej ob 8. uri zvečer.

Novoletna veselica. Na ruskega novega leta dan, to je v nedeljo 13. januarja t. l. bodo v sečarske čitalnici veselica z deklamacijo: Romanje na sv. Goro, petjem, glasbo, igra: „Županova Micika“ i plesom. Začetek ob 7½ uri zvečer. H tej veselici vabljeni ujedno p. n. občinstvo.

Odbor.

Vabilo k besedi, katero napravi narodna čitalnica v Solkanu v poslavljene svojega 10. letnega obstoja v nedeljo 13. januarja 1878 v Rupnikov pači pri Studencu. Začetek točno ob 5½ uri zvečer. Vstopnina k besedi za neude 20 kr. — k plesu za uude in neude 1 gl.

Program I. „Petje“. II. Slavnostni govor. III. „Petje“. IV. Deklamacija. V. „Petje“. VI. „Ravaj pot najboljši pot“ Šaloigra v 1 djanji. VII. „Petje“. VIII. „Petje“. Po besedi plesna zabava.

Notarska mesta. Pod tem naslovom se bera med domačimi stvarmi v 6. štev. „Slov. Naroda“, da so sledeči sodniški okraji na Kranjskem brez notarja: Idrija, Vipava, Bistrica, Lož, Senožeče, Tržič, Kranjska Gora, Krško, Velike Lašče, Radeče, Metlika in Trbovlje. Tega je krivo pomanjkanje slovenskih juristov po enej strani, po drugej pa, ker vse v državno službo sili, svojej svobodi na skodeli. Znano je, da je na

Kranjskem, ktero šteje okoli 463.000 prebivalcev, 11 glavarstev in 30 sodnijskih okrajev. To je zares žalostno, če je 12 notarskih služeb izmed 30 praznih. Pri nas so te razmere primeroma še bolj neugodne. V naši majhni grofiji so tri slovenski sodnijski okraji brez notarja, to je Bovec, Cerkno in Kobarid, da ne govorimo o Furlaniji, kterej se v tem obziru ne godi bolje kot nam. Svetovali bi našej mladini, naj se v obilnem številu posveti notarjatu, ker smo tega predpričanja, da bode naše ljudstvo vedno bolj čislalo notarski stan v svojo korist. Čem več se bode izvedeni in pravični notarjev posluževalo, tem manj o-pravila bodo imeli advokati in sodnije. Vse to razložimo v prihodnje. Pri tej priliki izrečemo tudi svojo misel, kakšen bi moral biti notar, in kakšen delokrog in poklic da ima. Ob enem dokažemo, da so zaradi pomanjkanja notarjev naše pravne razmere zmedene, da se razširja zakotna pisarija na škodo našega ljudstva, in da se tožbe pomnožujejo, kar polni žepe advokatov, katerih je tukaj v Gorici nič manj kot 15.

Puške novine, časopis za gospodarstvo, obrt i narod izhaja v Zagrebu vsako saboto na celi polter se odlikuje po mnogovrstnem, prav dobro uredjenem gradivu gospodarskega, podučnega in političnega zadržaja. Zlasti priporočamo P. N. onim Slovencem, kateri se želijo seznaniti z hrvaškim jezikom in sploh z hrvaškimi razmerami, katere ta list verno, resnično in redoma objavlja. Celoletna naročnina znaša 4 gold. 60 kr.

"Bode uže boljše!" Ta izrek dobro pojasnuje "Olmützer Zeitung", ki navaja žalostno resnico, da so v Lisiči pri Kromovi hiši, ki jo je cenila sodnija na 1000 gold. vredno, prodali na dražbi za 1 (reci en) gold., a posestvo, cenjeno 8000 gold., prodalo se je za celih 20 gold. Taki slučaji žalibog v naših časih niso posebno redki.

Družba sv. Mohora. — Po odborovem sklepnu so udom družbe sv. Mohora prihodnje leto namejene sledeče knjige: 1. "Slovenski Goffine" — t. j. računski beril in evangelij ob nedeljah. 2. "Potovanje v Rim". Spisal Jakob Gomilšak. 3. "Občna zgodovina". Spisuje g. profesor Josip Staré. Peti sponči, v obsegu 10 tiskanih pol, pripoveduje dogodbe srednjega veka do konca kržarskih vojsk. 4. "Umannadjerec." Poduk, kako sadje pridelovati in ohranjavati, sadna drevesa in sadje spoznavljati in razločevati; spisal g. Franc Kuralt, profesor na slov. kmetski šoli v Gorici. V poduk bode uvrstjeni 52 podob. 5. "Slovenske večernice," XXXIV. zvezek v obsegu 8 tiskanih pol, bude donašal obdarovane povesti, životopise, pesmi in druge kratkočasne spise. 6. "Koledar za leto 1879" z imenikom vseh udov in raznovrstnim podučnim berilom v obsegu 13 tiskanih pol. 7. Poverjenikom, ki nabero v svoji fari 50 ali več udov, se bode razun naročnih knjig poslalo po vrhu primerno število družbinih bukev iz prejšnjih let, da jih po svoji razsodbi razdelé, ali šolam, ali fašnim bukvarnicam, kacemu društvu ali drugim podobnim zavodom. Po tem načrtu si bode odbor prizadeval, da bode družba sv. Mohora tudi prihodnje leto rešila prevažno svojo nalogo v blagor in čast mile slov. domovine. Pri toliko neugodnih razmerah, ki dandanes stiskajo naš narod, bodi lepo eveteča družba sv. Mohora naša dika, naš ponos, naš toložba! Nabira družnikov naj se sklene v zadnjim dnevom meseca februarja 1878. Letnina za vsako posamezno osobu ali ustanovno iznasa 1., gold. dosmrtnina za posamezne osebe, za farne in šolske bukvarnice in društva 15 gold. na enkrat, ali 8 gold. dvakrat v teku enega leta. Kdor prvikrat v družbo stopi, naj pove, da je nov ud. Imene družnikov naj se pošiljajo z denarjem vred pod naslovom: "Družba sv. Mohora" franko v Celovec do 5. marca 1877.

Narodne pesmi. Znano je vsem, da je g. J. Kocjančič izdal že dva snopiča narodnih pesmi. Te narodne pesmi je nabiral g. K. z velikim trudom in jih potem upravil za možki zbor. Izmed vseh umetnosti ima petje naj večji upliv na človeško serce. Kdo ni tega še skusil? Veselilo bi nas, če bi se eden naših muzikov oglašil, kateri bi nam vrednost teh narodnih pesmi objavil, kritika bi ne mogla biti neugedna. Z žalostnim srcem moramo omeniti, da ni imela do zdaj razprodaja teh snopičev, posebno pa slednjega, začlenjenega uspeha kaj pomenja to? Kdo se bo za nas trudil, če ima imeti poleg duševnega truda še materialno zgubo? Učitelji in sploh priatelji muzike naročite se na te pesmi, katerim je cena prav nizka. Kdor jih želi imeti, naj se oglasi pri g. J. Kocjančiču v Kanalu.

Viktor Emanuel, 9. t. m. v Rimu umerli kralj italijanski, je bil sin kralja Karola Alberta in nadvojvodinje Marije Terezije, hčere Ferdinanda III. vel. vojvode toskanskega. Rodil se je 14. marca 1820: poročil se je 12. aprila 1842. z nadvojvodinjo Marijo Adelaido, hčerjo ranjicega nadvojvoda Rajnerja, katera je umerla 20. januarja 1855. Prestol sardinskega kraljestva je zasedel 23. marca 1849., ko je bil oče po nesrečni bitki pri Novari krono prostovoljno odlo-

žil. Vsled postave od 17. marca 1861 j. Viktor Emanuel prevzel naslov "italijanski kralj", kar je pa dejansko še le tedaj postal, ko je bila leta 1866 vsa Italija "unita". Njegova zadnja bolezen je bila kratka pa huda. Pred smrto, ko je bil uže previden se sv. sakramenti, poslovil se je nekda prav gulinjivo od svoje družine in je kmalo po tem svojo dušo zdihnil. To je bilo preteklo sredo ob 2 1/2 uri popoludne. Slovesen pogreb bode prihodnji pondeljek 14. t. m. v Rimu.

Spomladanska znamenja. V Krojni blizu Gorice, pa tudi drugod v gorški okolici, smo videli te dni posamezne cvetoče trobentice (primula veris) in zvončike. Nekdo nam je pravil, da je našel pod St. Florjanom nad Gorico rudeče jagode. — Letošnja zima je zares lepa in poljedelcem jako ugodna, posebno za obrezovanje trt.

Demonstracijo so napravili tržaški Italijanisci na večer smrti kralja Viktorja Emanuela s tem, da so primorali podvzeti raznih gledišč, da so isti večer vse predstave odpovedali. Tudi mestni zbor je prenehjal svoje zborovanje, ko je na galeriji nastal ne-navaden hrup zarad istega dogodka. O tem kaj več prihodnjic.

Tržno sporočilo firme Jos. Pipan et Comp. v Trstu dn. 10. jan. 1878.

Ker noben človek ne ve koliko časa bo še trajala vojska in kake dimenzijsne bode zavzela, trgovina od dneva do dneva bolj propada, vsled česar smo imeli v mesecu decembru prav mnogo falimentov, mej katerimi nekatere prav velike, in še nekoliko jih bode sledilo v tem letu, kajti v takem položaju popolnega nezaupanja mora pasti vse, kar je količaj gnijega in še celo dobre hiše bodo potegnjene v vrtinec tega poloma. Malih trgovcev falira pa vsak dan kakšen, tako da skoro velja rek: "nulla dies sine falimento." Nezaupanje je tako veliko, da se noči noben dober in varčen trgovec spuščati v veče poslove in da je sploh nastala velika tišina. S tako lepo prošpektivo začelo je leto 1878.

Mesec december je bil še nekaj; a prava kupčija se to še zmerom ne more imenovati. Kedaj bo boljše, tega bi nam ne mogel niti finančni minister povedati; a če bo še dolgo reč tako naprej šla, nastati morajo še prav slab časi.

Kava—fine baže blago pada v ceni, mej tem ko se nizke sorte, posebno nova Rio pri dobrih, raštečih cenah vzdržujejo. Kako se bodo cene premikale, nij lehko vganiti; a skoro gotovo ne bomo imeli dolgo časa nobenih znatnih sprememb. Kava Rio velja od gl. 98—105, prav fina gl. 107—110, zbrana gl. 116—117. Malabar nat. od gl. 112—122, Malabar plant gl. 130—145, Ceylon nat. gl. 100—120, Ceylon plant gl. 136—148.

Olij je soper močno porastlo in nobeden ne veruje, da bi soper kaj padlo. Novega blaga ne dohaja skoro čisto nič, Dalmacija ga niž še niti enega sodo poslala na naš trg. Olja primanjkuje povsod, zatorej bomo imeli zmerom više cene. Finega namiznega olja se je plačala ena partija na ladiji po gl. 82 brez odbitka. Navadno jedilno olje velja gl. 58.50—59, fino gl. 60—61, namizno navadno gl. 70—71, fino gl. 74—75, najfinje (Aix) gl. 78—85, pavolnato (Koton) gl. 54, laneno gl. 45.

Sadje—pada močno, ker primanjkujejo inostranske naročbe vsled slabe kakovosti. Rožiči I veljajo gl. 10, fige v vencih gl. 19.50—20, dalmatinske v sodih gl. 14, pulješke gl. 16.50, Smirna Sultan I gl. 43, mandli gl. 110—120, opaša gl. 11—23, rozinje I gl. 34—40, II gl. 26—30.

Riž—italijanski je soper nekoliko cenejji postal, tendenca pa je dobra, ker so indijske sorte nekoliko porastle in se sluti, da mora tudi ital. blago porasti.— Italijanski velja od gl. 203/4—25, Rangoon od gl. 17.50—183/4.

Mast—brez posla, cene so ostale skoro nespremenjene, če bo kaj več prašanja po tem blagu, mu bodo cene gotovo hitro poskočile.

Špeh amer. v zaboljih velja gl. 53.50—55.50, mast amer. v sodih od gl. 61—63.50.

Petrolej. — V tem blagu ima naš trg največ poslovanja; cene se tako hitro spremenijo, zjutraj se plača po eni, popolně po drugi ceni, zato ni čuda, če se vidijo v enem dnevu različne ponudbe. Denes velja petrolej gl. 16.50 brez odbitka, in njih mogoče vganiti, če ne bo jutre uže druga cena. Vendar pa so okolnosti take, da njih misliti na kako zdatno porastenje cen.

Domači pridelki. Fežol gre dobro izpod rok, maslo pa je popolnoma zanemarjeno fežol cukrenec (cocks) gl. 13.50, bel gl. 13, bohinec gl. 12.50, mandolone gl. 13, svitlorudec gl. 11.85—12, temnorudec gl. 11, rujav gl. 11, kanarček gl. 13.50, zelen dolg gl. 11.50—12, kratek gl. 11.25—11.50, mešan gl. 9.50.

Maslo prav lepo gl. 92—93.
Koruza gl. 6—gl. 61/4 funtov 116.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč, lastnina Alojzija Bader-ja v Gorici, ki je bila odlikovana sreberno svinjino in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaju leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, ki se ne kidajo in ne onesnažijo altarja. Gorijo, mirno, se ne kidajo in se počasi povzijojo.

Priporočujem toraj prečastiti duhovščini, naj se ne daja motiti po drugih prodajalcih, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi tvarinami, kakoršne sveče so po cerkvenih postavah prepovedane.

Cena jim je 2 gl. 68 kr. kilo najboljše prve vrste,
2 " 33 " , druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa s 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Alojzij Bader,
lastnik.

Andrej Perko

c. kr. okrajni živinozdravnik za politiške okraje
Goriški, Tolminski in Gradiški stanuje v Gorici,
v šolskih ulicah nasproti cerkve Sv. Ignacija v
Penaucičevi hiši.

Oznanilo.

Podpisana imasta zaloga voščenih sveč iz tovarne za sveče g. Alojzija Bader-ja v Gorici. Sveče iz te tovarne so bile odlikovane sreberno svinjino in častnim diplomom na svetovni razstavi v Parizu leta 1855 in na Dunaju leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in v Trstu leta 1871.

Te sveče imajo prednost, da so iz čistega voska od čebel, pa proste vsake druge tvarine, so zboljšane, da se več ne kidajo in ne onesnažijo altarja, kakor poprej.

Cena tem svečam je 2 gl. 68 sld. kilo najboljše prve vrste,
2 " 33 " , druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta.

Prečastita duhovščina se opozorjuje, naj se ne daja premotiti od drugih prodajalcev, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi, po cerkvenih postavah prepovedanimi tvarinami.

V Kanali ima zalogo

ŠTEFAN KRALJ, bandar.

V Bovcu pa JANEZ SORTSCH.